

UMEÅ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2016-04-06
meddelad i
Umeå

Mål nr M 2946-13

SÖKANDE

Lycksele kommun, 921 81 Lycksele

MOTPARTER

1. Länsstyrelsen i Västerbottens län, 901 86 Umeå
2. Miljö- och samhällsnämnden i Lycksele kommun, 921 81 Lycksele

SAKEN

Tillstånd till vattenverksamhet avseende utbyggnad av gång- och cykelväg i vattenområde längs Umeälvens västra strand inom fastigheterna Lycksele 10:5 och 12:1.

Avrinningsområde: 28 (Umeälven)

Koordinater N: 7168143 E: 676199 GC-väg nedströms punkt
(SWEREF 99 TM) N: 7169226 E: 675749 GC-väg uppströms punkt

DOMSLUT

Tillstånd

Mark- och miljödomstolen godkänner den ingivna miljökonsekvensbeskrivningen samt lämnar Lycksele kommun tillstånd enligt miljöbalken att genom utfyllnad i vattenområde anlägga en gång- och cykelväg på en sträcka av ca 1 400 meter längs Umeälvens västra strand inom fastigheterna Lycksele 10:5 och 12:1 i Lycksele kommun.

Villkor

1. Arbetena ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad Lycksele kommun har angett i ansökningshandlingarna eller i övrigt åtagit sig i målet.
2. Vid arbete i omedelbar anslutning till vattenområde ska drivmedel och oljor som är miljöklassade användas. Arbetena ska utföras så risken för oljespill och liknande från arbetsmaskiner undviks. Skyddsutrustning för eventuella

Dok.Id 237336

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 138 901 04 Umeå	Nygatan 45	090-17 21 00 E-post: mmd.umea@dom.se www.domstol.se	090-77 18 30	måndag – fredag 09:00-12:00 13:00-15:00

utsläpp såsom länsar, absorptionsmedel eller dylikt ska finnas i direkt anslutning till arbetena för att omedelbart läggas ut vid behov.

3. Om arbete som kan medföra grumling utförs under maj och juni ska siltskärmar eller liknande grumlingsbegränsande åtgärder användas.

Bedömning av utfyllnadsmassornas lämplighet och grumlingsbenägenhet samt behov av grumlingsbegränsande åtgärder i övrigt ska ske i samråd med tillsynsmyndigheten.

4. Åtgärder ska vidtas för att undvika spridning av kräftpest via massor, verktyg och maskiner.
5. Ett förslag på kontrollprogram för arbetena under anläggningstiden ska lämnas in till tillsynsmyndigheten senast två månader innan arbetena påbörjas.
6. Om grävningsarbeten ska utföras i anslutning till den gamla kemtvätten vid kvarteret Tjärhovet ska samråd dessförinnan ske med tillsynsmyndigheten om hur dessa arbeten ska utföras.

Delegation

Mark- och miljödomstolen överlåter med stöd av 22 kap. 25§ tredje stycket miljöbalken åt tillsynsmyndigheten att meddela de ytterligare villkor som kan behövs i fråga om skyddsåtgärder för att minimera grumling i vatten.

Arbetstid

De arbeten som omfattas av tillståndet ska vara utförda senast tio år från det att denna dom har vunnit laga kraft, annars förfaller tillståndet.

Oförutsedda skador

Anspråk på ersättning enligt 24 kap. 13 § miljöbalken i anledning av oförutsedda skador får framställas senast inom fem år från utgången av den ovan bestämda arbetstiden.

Prövningsavgift

Mark- och miljödomstolen ändrar inte vad som genom beslut den 21 augusti 2014 har bestämts om prövningsavgiften i målet.

Rättegångskostnader

Lycksele kommun ska ersätta Länsstyrelsen i Västerbottens län för dess kostnader i målet med 3 200 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från dagen denna för dom tills betalning sker.

BAKGRUND

Lycksele kommun (nedan kommunen) planerar att bygga ut en befintlig gång- och cykelväg (GC-väg) och anlägga en strandpromenad längs Umeälvens västra strand i de centrala delarna av Lycksele. Strandpromenaden blir en förlängning av en redan befintlig GC-väg som följer älvkanten och svänger in under E12, ca 150 meter från brofästet. Den nya sträckningen planeras fortsätta uppströms fram till kultur- och naturområdet Gammlplatsen, en sträcka på ca 1 400 m.

YRKANDEN M.M.

Kommunen har yrkat att mark- och miljödomstolen lämnar kommunen tillstånd till vattenverksamhet i form av utbyggnad av gång- och cykelväg längs Umeälvens västra strand inom fastigheterna Lycksele 10:5 och Lycksele 12:1 i Lycksele kommun. Under målets handläggning kom kommunens ansökan att omfatta även tillstånd till anläggande av en holme i älven i anslutning till gång- och cykelvägen. Kommunen har emellertid återkallat sin ansökan i den delen och mark-och miljödomstolen prövar därför inte frågan om tillstånd ska lämnas till anläggande av en holme i älven.

Kommunen har vidare – som den slutligen bestämt sin talan – hemställt att domstolen bestämmer arbetstiden till tio år och tiden för framställande av anspråk på ersättning för oförutsedd skada till fem år från arbetstidens utgång.

Länsstyrelsen i Västerbottens län (länsstyrelsen) har tillstyrkt kommunens ansökan. Länsstyrelsen har dock framfört vissa synpunkter, vilka redovisas nedan under rubriken INKOMNA YTTRANDE. Länsstyrelsen har vidare, som det får förstås, yrkat att tillståndet förenas med villkor om dels att ett förslag på kontrollprogram för arbetet under anläggningstiden ska lämnas in till tillsynsmyndigheten senast två månader innan arbetet påbörjas, dels att samråd ska ske med tillsynsmyndigheten om grävningens arbeten ska utföras i anslutning till den gamla kemvätten vid kvarteret Tjärhovet.

Länsstyrelsen har vidare anfört att den anser att kommunen, beroende på val av erosionsskydd, ska överväga att täcka erosionsskyddet med ett naturligt material,

t.ex. sten som inte är krossad eller sprängd, samt att kommunen, i den mån det är möjligt, ska försöka etablera växtlighet på utfyllnaden.

Miljö- och samhällsnämnden i Lycksele kommun har inte gjort någon invändning mot ansökan, utan i stället förklarat att den ställer sig positiv till en gång- och cykelväg längs den västra stranden.

Länsstyrelsen har yrkat ersättning för rättegångskostnader i målet.

Mark- och miljödomstolen har avgjort målet utan huvudförhandling med stöd av 22 kap. 16 § andra stycket miljöbalken.

KOMMUNENS ANSÖKAN

Inledning

Planerna att anlägga den aktuella Strandpromenaden/GC-vägen har funnits länge, och 1990 och 1991 upprättades och antogs detaljplaner med det syftet. Enligt den fördjupade översiktsplanen ska en gång- och cykelväg anläggas till Gammplatsen. De positiva konsekvenserna av en förlängd GC-väg förväntas bli en mer attraktiv och tillgänglig vattennära rekreativmiljö i tätorten. Den nya strandpromenaden förväntas även bidra till att luftkvaliteten i Lycksele tätort förbättras samt i förlängningen även en förbättring av folkhälsan i kommunen.

Lokalisering och områdesbeskrivning

Området är lokaliserat till Umeälvens västra strand, i de centrala delarna av Lycksele tätort och inom fastigheterna Lycksele 10:5 och 12:1.

Lycksele kommun utgörs generellt av ett vidsträckt barrskogslandskap vars centrala delar domineras av Umeälvens sträckning. Den planerade strandpromenaden ligger inom Lycksele tätort och parallellt med Umeälven och väg E12. Området utgörs i nuläget av en strandremsa som består av fyllnadsmaterial delvis vegeterad med gräs och sly. Strandremsan där den tänkta gång- och cykelvägen ska etableras ligger i direkt närhet till väg E12 på Umeälvens västra strandkant. Vyn mot strandpromenaden från andra sidan älven domineras av E12:an och närliggande fastigheter.

Det finns i området ett antal riksintressen. Området för strandpromenaden löper längs väg E12 som ingår i det nationella stamvägnätet som riksdagen fastställt och är av riksintresse för kommunikation. E12:an löper genom Sverige, Norge och

Finland från orterna Helsingfors - Vasa - Holmsund - Mo i Rana . På den svenska sidan sträcker sig vägen i östvästlig riktning från Holmsund vid kusten utanför Umeå till norska gränsen vid Överuman, en sträcka på nästan 50 mil.

Hela Lycksele samhälle utgör en mosaik av riksintressen för rennärigen. Närmaste riksintresse för rennärigen ligger vid Mårka och Skrabbtjärnen, ca 500 m nordost om den planerade strandpromenaden. Det finns även områden väster om tätorten som utpekats som riksintresse för rennärigen. Området vid Lycksele tätort utgör renskötselområde för Ubmeje tjeälddies sameby (Umbyn). Väster om strandpromenaden, på ett närmaste avstånd om ca 1 200 m, finns ytterligare ett riksintresse för rennärigen som används som uppsamlingsområde och rastbete bland annat.

Det finns inga Natura 2000-områden i direkt anslutning till det planerade verksamhetsområdet. Närmaste Natura 2000-område utgörs av Vindelälven, där delar av avrinningsområdet ligger som närmast ca 4 km norr om Lycksele tätort.

Närmaste riksintresse för naturvården ligger ca 8 km söder om den planerade strandpromenaden och utgörs av Storbacken. Storbacken är en mindre bergformation med artrik växtlighet med bland annat guckoskolokaler och andra växter som är knutna till fuktiga skogar.

Närmaste bostadsbebyggelse ligger på andra sidan E12, ca 50 m från den planerade strandpromenaden. Bebyggelsen i området närmast väg E12 utgörs i huvudsak av en bensinstation och en restaurangbyggnad.

Planerad verksamhet

Den planerade verksamheten kommer att bestå av uppfyllning av överskottsmassor i och i nära anslutning till Umeälvens strandkant för att fylla ut strandremsan, för att på så vis skapa en plattform där en gång- och cykelväg (kallad strandpromenaden) kan anläggas. Detta betyder att verksamheten till viss del kommer att innebära arbete i vatten som omfattar grävarbeten, schaktning, utfyllnad med rena jord- och stenmassor samt eventuellt pålning. Massorna kommer att fraktas med lastbil eller dumper och själva arbetena kommer att utföras med grävmaskiner, vibrovält samt ev. midjestyrd traktor. Ingen pålning eller muddring kommer att bli aktuell.

Beräknad arbetstid för de aktuella arbetena i vattenområdet är ca 3-4 månader. Arbetena kan komma att utföras etappvis under två efterföljande år.

Samråd

Samråd har genomförts med myndigheter och sakägare via möten och genom skriftliga utskick av samrådshandlingar. En samrådsredogörelse med inkomna

synpunkter har sammanställts och bifogats ansökan. Länsstyrelsen har beslutat att verksamheten inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan, vilket medför att det inte finns krav på något utökat samråd i ärendet.

Planförhållande

Strandområdet längs Umeälvens västra strand har tidigare planlagts för en strandpromenad. Det finns två detaljplaner, vilka vunnit laga kraft den 21 maj 1991 respektive den 7 januari 1992. Strandpromenaden finns även med i kommunens fördjupade översiktsplan för tätorten, daterad den 19 juni 2006.

Allmänna hänsynsregler

Enligt hänsynsreglerna i miljöbalkens andra kapitel ska alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet vidta de skyddsåtgärder och den försiktighet som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Sökande menar att den möter upp till detta genom nedan beskrivna åtgärder.

Bevisbörderegeln 2 kap. 1 § miljöbalken

Bevisbörderegeln innebär att det är den som driver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidtar en åtgärd som ska visa att hänsynsreglerna följs. Lycksele kommun menar att ansökan redovisar behovet av den föreslagna verksamheten samt de miljökonsekvenser som bedöms kunna uppstå och hur dessa kan minimeras.

Kunskapskravet 2 kap. 2 § miljöbalken

Kunskapskravet innebär att det är den som driver en verksamhet eller vidtar en åtgärd som ska ha tillräcklig kunskap om hur människors hälsa och miljön påverkas och kan skyddas. Kommun anser att den genom egen erfarenhet och kunskap samt genom anlitan av konsulter har tillräcklig kompetens för att bedriva verksamheten på sådant sätt som förhindrar skada på människors hälsa och miljön. Vid anlitan av entreprenör ställs krav på verifierad kompetens kring den uppgift de anlitas för.

Försiktighetsprincipen 2 kap. 3 § miljöbalken

Miljöbalkens försiktighetsprincip innebär att redan risken för negativ påverkan på människors hälsa och miljön, gör att verksamhetsutövaren är skyldig att vidta åtgärder för att förhindra en störning. I yrkesmässig verksamhet ska bästa möjliga teknik användas för att förebygga skador och olägenheter. Tekniken måste vara industriellt möjlig att använda inom branschen i fråga, både tekniskt och ekonomiskt sett. Anläggandet ska utföras med så lite negativ påverkan som möjligt för närboende och närbelägna anläggningar. Verksamheten ska dessutom utföras så att

ingen olycksrisk uppstår för människor eller djur som kan vistas i området eller i omgivningarna.

Produktvalsprincipen 2 kap. 4 § miljöbalken

Produktvalsprincipen innebär att alla ska undvika att sälja eller använda kemiska produkter eller biotekniska organismer som kan vara skadliga för människor eller miljön, om produkterna kan ersättas med andra mindre farliga produkter. De kemikalier som kommer att användas vid anläggningsfasen kommer att vara utvalda med hänsyn till produktvalsprincipen.

Hushållnings- och kretsloppsprinciperna 2 kap. 5 § miljöbalken

Hushållnings- och kretsloppsprinciperna innebär att råvaror och energi ska användas så effektivt som möjligt. Det som utvinns ur naturen ska återanvändas, återvinnas eller bortskaffas på ett miljöriktigt sätt. Kommun kommer, i den mån det är möjligt, att använda massor till projekteringen från närliggande berggrum och/eller täkter. I övrigt är energieffektiviseringar ständigt prioriterade i kommunen.

Lokaliseringsprincipen 2 kap. 6 § miljöbalken

Lokaliseringsprincipen innebär att man ska välja en sådan plats att verksamheten kan bedrivas med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljö. Det finns, på grund av befintlig infrastruktur, inga alternativa lokaliseringar till den tänkta strandpromenaden. Kommun har för avsikt att visa största möjliga hänsyn till såväl närboende som övriga berörda intressen.

Skälighetsregeln 2 kap. 7 § miljöbalken

Skälighetsregeln innebär att hänsynsreglerna ska tillämpas i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid skälighetsavvägningen ska nyttan av skyddsåtgärder jämföras med kostnaderna. Kraven som ställs ska vara miljömässigt motiverade utan att vara ekonomiskt orimliga. En avvägning får inte medföra att en miljökvalitetsnorm åsidosätts. Kommun har genom överväganden av alternativa utformningar valt det alternativ och de metoder som är mest skäliga ur teknisk, miljömässig och ekonomisk synpunkt.

Skadeansvaret 2 kap. 8 § miljöbalken

Skadeansvaret innebär att det är den som orsakat en skada eller olägenhet för människors hälsa som är ansvarig för att skadan blir avhjälpt. Kommun har strävat efter att utforma verksamhetsområdet på ett sådant sätt att eventuell skada som uppkommer kan avhjälpas och minimeras.

Stoppregeln 2 kap. 9 § miljöbalken

Risken att människors hälsa och miljön påverkas väsentligt av den planerade verksamheten bedöms som ringa. Skulle detta ändå inträffa kommer verksamheten att omprövas.

Alternativ

Någon alternativ lokaliserings av strandpromenaden är inte aktuell eftersom huvudsyftet är att öka tillgängligheten till Umeälvens strand i tätortsnära läge samt kulturområdet Gammlplatsen. Strandpromenaden ska utgå från existerande gång- och cykelvägar i syfte att förbättra luftkvaliteten.

Sökt alternativ

Det sökta alternativet innebär anläggandet av en strandpromenad längs Umeälvens västra strand från den befintliga gång- och cykelvägen i söder, där den viker av under E12 fram till Gammlplatsen i norr.

Nollalternativ

Nollalternativet ska beskriva konsekvenserna av att den planerade verksamheten inte skulle bli av. Nollalternativet innebär, med andra ord, att det inte anläggs någon strandpromenad, vilket innebär att strandkanten kvarstår i sin nuvarande form. I dagsläget utgörs den aktuella strandsträckan i huvudsak av fyllnadsmassor från väg E12 med gles vegetation. Vid nollalternativet kommer inte den planerade vattenverksamheten att utföras som tillfälligt kan påverka miljön och/eller vattenkraften. Vid nollalternativet förblir tillgängligheten till Umeälvens strand och Gammlplatsen begränsad och kommunens lokala miljömål kommer inte främjas.

Miljömål*Nationella miljömål*

Riksdagen har antagit 16 stycken miljö kvalitetsmål. De nationella miljö kvalitetsmål som huvudsakligen anses vara relevanta för en utbyggnad av strandpromenaden är *Begränsad klimatpåverkan*, *Frisk luft*, *Gifrfri miljö*, *Levande sjöar och vattendrag*, *God bebyggd miljö* och *Ett rikt växt- och djurliv*.

Regionala miljömål

Länsstyrelsen har tagit fram regionala miljömål samt regionala åtgärdsprogram. Fyra av de miljö kvalitetsmål som är aktuella för strandpromenaden är mycket svåra att nå på regional nivå enligt länsstyrelsens bedömning. Detta gäller miljö kvalitetsmålen *Gifrfri miljö*, *Levande sjöar och vattendrag*, *God bebyggd miljö* och *Ett rikt växt- och djurliv*. För att dessa ska kunna ha en möjlighet att uppnås krävs såväl resurser som beslut om åtgärder och insatser. *Begränsad klimatpåverkan* bedöms bara på nationell nivå och målen ser inte ut att kunna uppnås innan 2020. Många av

målen är beroende av varandra, för att t.ex. uppnå målet om biologisk mångfald måste andra mål vara uppnåda. *Begränsad Klimatpåverkan* är ett sådant mål som gynnar många andra mål, bland annat *Frisk luft*, *Ett rikt växt- och djurliv* och *God bebyggd miljö*. Av de berörda miljömålen ser det i dagsläget ut som att länet, med dagens beslutade styrmedel och planerade åtgärder bara kommer att nå miljömålet för *Frisk luft*.

När det gäller påverkan på de regionala miljömålen menar kommunen att anläggandet av strandpromenaden inte äventyrar måluppfyllelsen och kan i viss mån även bidra till måluppfyllelse. Vad gäller målet *Begränsad klimatpåverkan* så medför anläggande utsläpp av koldioxid och växthusgaser i begränsad omfattning men den färdigställda strandpromenaden medför att utsläppen till luft kan komma att minska. Vidare bedöms den samlade utsläppsmängden till luft i byggskedet vara obetydlig i förhållande till de positiva effekter som strandpromenaden kan resultera i varvid målet *Frisk luft* inte äventyras. De massor som används vid anläggandet ska uppfylla krav avseende ringa föroreningsrisk enligt Naturvårdsverkets handbok för detta varvid målet *Giftfri miljö* inte heller äventyras. När det gäller *Levande sjöar och vattendrag* bedöms strandpromenaden inte påverka förutsättningarna för växt- och djurliv i Umeälven. Om möjligt ska strandpromenaden anläggas med överskottsmassor som uppkommer i anläggningsarbeten i närområdet, vilket innebär god hushållning med naturresurser vilket i sin tur bidrar till måluppfyllelse av en *God bebyggd miljö*. Strandpromenaden bedöms inte medföra att skyddsvärda arter och naturmiljöer tar skada varvid måluppfyllelse för *Ett rikt djur- och växtliv* inte påverkas.

Miljökvalitetsnormer

Det finns miljökvalitetsnormer för vattenförekomster, fiske- och musselvatten, luftkvalitet och för omgivningsbuller.

I vattenförekomsten Hällforsens dämningssområde har flödesförändringar och morfologiska förändringar konstaterats som en orsak till att god ekologisk potential inte kan uppnås till 2015. Vattenmyndigheten har fastställt miljökvalitetsnormen för vattenförekomsten till god ekologisk potential med tidsfrist till 2021 samt god kemisk status. Den planerade strandpromenaden bedöms inte försvåra uppfyllelse av gällande miljökvalitetsnormer.

Miljökvalitetsnormerna för fisk- och musselvatten gäller i Umeälven från mynningen upp till Vännäs men gäller inte i Umeälven i höjd med Lycksele varvid normerna inte påverkas av den planerade verksamheten. Inte heller miljökvalitetsnormer för luftkvalitet eller buller bedöms påverkas av verksamheten.

Planerad verksamhet

Utförning

Den aktuella älvstrandkanten för strandpromenaden är i dagsläget relativt brant. För att möjliggöra en strandremsa lämplig för en gång- och cykelväg krävs utfyllnad till lämplig nivå. Ingen grävning eller muddring planeras ske i vattenområdet. Inga bryggor kommer heller att anläggas. Utfyllnaden i vattenområdet kommer att ske med blandkorniga bergmassor. Bergbanken kommer i nivå att anpassas för höga flöden i älven. Mängden massor under vatten vid normalvattenstånd, vilket även är dämningnivå, har beräknats uppgå till ca 11 800 m³. Dämningnivån är 211,8 m.ö.h. och strandpromenaden är planerad att byggas i samma nivå som den befintliga, 212,8 m.ö.h.

Strandpromenaden kommer att byggas upp på den utfyllda bergbanken genom att rena jord- och bergmassor påförs till lämplig nivå samt att ett erosionsskydd anläggs mot vattenbrynet. Materialskiljande lager, t.ex. geotextil, kan bli aktuellt beroende på de påförda massornas egenskaper. Strandpromenaden anläggs därefter enligt gängse praxis med bärlager och asfalt. Även räcke och belysning kommer att installeras. Om plantering eller sådd blir aktuell i slänterna kan en mindre mängd jord komma att läggas på.

De överskottsmassor som kommer att användas kommer i huvudsak att utgöras av sprängsten från kraftdammar som byggs om längs Umeälven. De massor som används ska vara inert, enligt definition i förordningen (SFS 2001:512) om deponering av avfall och förordningen (SFS 2013:319) om utvinningsavfall. Klassificering av massorna kommer att utkrävas av avfallslämnaren. Godkännande av massorna sker via anmälan till kommunens nämnd för miljö- och hälsoskydd.

Dagvattenhantering

Längs hela sträckan för strandpromenaden finns i dagsläget tolv dagvattenledningar med utlopp mot älven. Dessa ledningar kommer till viss mån att behöva förlängas i samband med etableringen av strandpromenaden. Behovet av justeringar och förlängning kommer att avgöras i samband med projektering samt på plats.

Längs största delen av aktuell sträckning av E12 är vägen doserad i riktning från planerad strandpromenad, så att avrinning sker i motsatt riktning. Strandpromenaden ges en lutning i riktning från E12 mot älven. Ingen särskild uppsamling av dagvatten planeras ske vid strandpromenaden, diken kan dock komma att anläggas mot väg E12. Dagvattenhanteringen från strandpromenaden kommer att utformas enligt gängse praxis. Slutlig utformning av dagvattenhanteringen sker i byggskedet.

Genomförande

Den tilltänkta strandpromenaden kommer att hålla en bredd om ca 3 m vilket medför en utfyllnad från befintlig strandlinje med ca 0,5-9 m beroende på varierande platsspecifika förhållanden. Arbetena kommer att utgå från Gammplatsen i norr där utfyllnaden sker successivt till lämplig nivå i riktning söderut mot befintlig gång- och cykelväg. Arbeten kan komma att utföras med grävmaskin och midjestyrd traktor. För att packa gång- och cykelvägen kommer en så kallad vibrovält att användas.

Arbetena i vatten kan komma att ske etappvis för att undvika perioder som är mer känsliga ur miljösynpunkt.

Antalet transporter har bedömts uppgå till totalt ca 1 400 st.

Miljökonsekvensbeskrivning

Utfyllnadsarbetena kommer att utföras i anslutning till Umeälvens strandkant och kommer påverka både vatten och strandlinje. Den största påverkan som bedöms uppstå orsakas av grumling samt buller från arbetsmaskiner. Verksamheten kommer att, i den mån det är möjligt, bedrivas på hösten då risken för grumling och annan störning för djurlivet bedöms bli som minst. Vid behov kommer även siltskärmar användas för att minska risken för spridning av finkornigt material.

Närboende kommer att meddelas i god tid före start. Gällande riktvärden för buller kommer att följas. Inga störningar kommer att uppstå på väg E12 i samband med etableringen. Tydliga säkerhets- och tillbudsrutiner kommer att upprättas.

Verksamheten kommer sammanfattningsvis att vara av mycket begränsad omfattning och ske under begränsad tid. Konsekvenserna anses därför, efter erforderliga skyddsåtgärder, att vara små och tillfälliga.

Vatten

Ytvatten

Umeälven löper parallellt med den planerade strandpromenaden. Umeälven har generellt kraftigt reducerade naturvärden till följd av att vattenflödet är reglerat för vattenkraft. Ett par av biflödena till Umeälven har mycket höga naturvärden, bland annat Paubäcken, 50 km uppströms Lycksele tätort, som har en av landets mest värdefulla populationer av flodpärlmussla.

Umeälvens huvudavrinningsområde är ca 26 800 km². Umeälven är en av Norrlands stora älvar som avrinner i östlig riktning från fjällområdet i Norge ner mot Umeå och Holmsund och ut i Östersjön. Älven är 467 km lång och passar genom centrala Lycksele och följer stora delar av väg E12. Umeälven är kraftigt reglerad med 18

kraftverk och 8 stora regleringsmagasin. Umeälvens kraftverk står för ca 12 % av den samlade årliga vattenkraftproduktionen i Sverige. Umeälvens huvudavrinningsområde håller överlag *god ekologisk status* samt *god kemisk status* (exkl. kvicksilver). Den del av Umeälven där strandpromenaden planeras ligger inom vattenförekomsten Hällforsens dämningssområde. Vattenförekomsten bedöms som kraftigt modifierad till följd av att den är reglerad för vattenkraftsproduktion. Vattenförekomstens status har år 2009 bedömts som *måttlig ekologisk potential* och *god kemisk status*. Vattenmyndigheten har därefter fastställt miljö kvalitetsnormen till *god ekologisk potential* med tidsfrist till 2021, eftersom målet bedömts som tekniskt omöjligt att uppnå till år 2015 till följd av bland annat flödesförändringar.

Med hänsyn till anläggningsarbetenas omfattning i förhållanden till den totala vattenvolymen bedöms risken för negativ påverkan som liten såväl under byggskedet som när strandpromenaden färdigställts. Anläggandet av den planerade strandpromenaden kan komma att påverka vattenmiljön eftersom grumlig kan uppstå i samband med utfyllning under vattennivån. Risk för ökad grumlig föreligger även vid anläggningsarbeten ovan vattennivån genom att avrinning och uttransport av finpartikulärt material kan förekomma. Inga särskilt känsliga miljöer eller arter förekommer dock i vattenområdet. Det förekommer varken fisk som är beroende av opåverkade lekbottnar av grus eller flodpärlmussla direkt nedströms strandpromenaden. Den befintliga strandlinjen domineras av stenkross och mängden sediment är i daglägen mycket liten.

Själva anläggandet kommer att ske i ytvatten, direkt i Umeälven och/eller i strandkanten. Strandpromenaden bedöms inte direkt påverka något grundvattenmagasin.

Vattenskyddsområden

Vattentäkten i Lycksele utgörs av brunnar med uttag av grundvatten vid vattentäkt Gammplatsudden. Det finns föreskrifter med vattenskyddsområdesbestämmelserna som antagits för Gammplatsuddens vattenskyddsområde. Området för strandpromenaden ligger inte inom någon skyddszon för vattentäkten.

Strandpromenaden ligger utanför området som omfattas av särskilda skyddsföreskrifter enligt de nya beslutade vattenskyddsområdesbestämmelserna som antagits för tätortens vattentäkt, Gammplatsuddens vattenskyddsområde.

Vattenkraft

I närheten av Lycksele finns ett flertal vattenkraftverk. Närmaste vattenkraftverk uppströms tätorten utgörs av Betsle kraftverk som har en effekt på 25 MW och en normal årsproduktion på 145 GW. Nedströms ligger Hällforsens kraftverk som har en effekt på 22 MW och en normal årsproduktion på 123 GWh.

Genom Hällforsens kraftstation, som ligger nedströms den planerade strandpromenaden, passerar ca 200 m³ älvsvatten per sekund sett som medelflöde över året. Vattentillgången i magasinet varierar beroende på nederbörd och flödet regleras genom kraftstationens dammar. Dämningsgränsen i magasinet uppgår till 211,8 m.ö.h. Partiklar som transporteras i älvsvattnet kan i viss mån orsaka förslitningar i de delar av kraftstationen som är placerade under vatten, t.ex. ledningar och turbiner. Det är framförallt partiklar av mineralogiskt ursprung som orsakar slitage. Vid anläggandet av strandpromenaden kan fina partiklar från sten- och jordmassorna spridas i vattenmassorna direkt nedströms arbetsområdet. För att minimera spridningen av partiklar kan slitskärmar komma att sättas ut. Risken för påverkan på kraftstationen bedöms som liten. Strandpromenaden medför att strandlinjen i viss mån förändras. Detta bedöms varken påverka förutsättningarna för elproduktion eller kraftstationens funktion. Den färdigställda strandpromenaden kommer inte att påverka kraftstationen. De partiklar som frigörs förväntas primärt sedimentera i närområdet.

Den planerade strandpromenaden inklusive den initialt planerade holmen medför så kallade fallförluster för Betsela kraftverk, som är lokaliserad uppströms den aktuella älvsträckan. Fallförlusterna har beräknats uppgå till ca 0,5 mm, vilket ger en effektförlust om ca 1,3 kW och ett årligt produktionsbortfall om ca 11 200 kWh vid Betsela kraftverk.

Fiskevårdsområden

Inom Lycksele kommun finns 26 fiskevårdsområden och området kring centrala Lycksele tillhör Lycksele fiskevårdsområde. Fiskevårdsområdets slutsats är att Umeälvens vattensystem i princip är totalförstört vad gäller reproduktion av öring i huvudfåran, framförallt beroende på att forssträckorna har försvunnit. I dagsläget är det biflöden till älven som är viktiga ur fiskesynpunkt.

Fiskodling

Vid Hällforsens kraftstation, ca 1 km nedströms strandpromenaden, finns en fiskodling för sättfisk. Fiskodlingen ligger på motsatt sida älven nedströms den planerade strandpromenaden. Odlingen förses med vatten från Umeälven genom självtryck från den uppströms liggande kraftverksdammen. Vattenflödet genom fiskodlingen är 6 000 l/min och utgör ca 0,5% av medelvattenföringen i älven. Fiskodlingen är landbaserad med samtliga 68 fisktråg belägna inomhus i uppvärmda lokaler.

Arbetena kommer så långt det är möjligt att styras till perioder med lågt vattenstånd. Av hänsyn till fiskodlingen och fågelliv förläggs arbetena så långt som möjligt till

hösten. Tidpunkten påverkas dock i stor utsträckning av tillgången till massor. Skyddsåtgärder i form av slitskärmar och länsar kan komma att etableras.

Fiskodlingen är mest känslig för eventuell grumling under kläckningsperiod och vid höga vattentemperaturer, varför det är fördelaktigt om grumlande arbeten utförs så sent som möjligt på hösten. Siltskärmar och/eller länsar kan komma att användas i samband med planerade vattenarbeten för att minska risken spridning av partiklar. Risken för eventuella störningar till följd av grumling vid anläggandet av strandpromenaden bedöms som försumbar. Den färdigställda strandpromenaden kommer inte att påverka fiskeodlingen.

Översvämning

Det finns en viss risk att låglänta delar längs Umeälven kan översvämmas och markskred uppstå enligt Statens geologiska instituts kartering över översvämningskänsliga områden. I Lycksele tätort är det framförallt områden vid Gammplatsen, hamnområdet, som drabbas vid höga vattenflöden i Umeälven.

Vid anläggandet av strandpromenaden kommer hänsyn att tas till höga flöden. Anläggningen ska ha förmåga att tåla översvämningar och ska därför utformas på så sätt att höga flöden inte medför att strandpromenadens funktion skadas. Erosionsskydd kommer att anläggas i strandkanten och utfyllnaden under vattenytan utgörs av stenmassor.

Strandpromenaden kommer att anläggas i samma nivå som befintlig GC-väg vilket bedöms minska risken för skada i samband med höga vattenflöden i älven eftersom den tidigare GC-vägen anlagts med marginal för att klara flöden över normalvattenståndet

Mark

De naturliga jordlagren i området närmast älven består av isälvsediment, enligt SGU:s jordartskarta. Lycksele centrum, väster om strandpromenaden, ligger i huvudsak på moränjordar enligt jordartskartan.

I början av 1980-talet påträffades ett oljeläckage i pannrummet till en kemtvätt som vid den tiden låg på den s.k. Tjärhovstomten, vid infarten mot Lycksele centrum, ca 50 m från Umeälven. Oljeläckaget kan ha pågått under en period 1981-1982 och bedömdes uppgå till ca 5-200 m³ olja. Sanering utfördes under åren 1982-1984. Vid kemtvätten förvarades kemikalierester, perkloretylen och slam i öppna fat på asfalten utanför byggnaden. Marken i området består av genomsläppliga jordar och det finns viss risk att föroreningar spridits via grundvatten till älven. Enligt länsstyrelsen har branschens största föroreningsproblem varit perkloretylen på grund av att den är tyngre än vatten och kan i vätskefas tränga genom betong. Nedbrytningen av

perkloretylen är mycket långsam, vilket medför att dess giftverkan kan kvarstå under lång tid fastlagt i sediment och/eller grundvattenansamlingar. Tvättverksamhet försiggick på tomten i över 30 år och 1992 flyttades tvätten till Kristineberg. Lycksele kommun är idag ägare till tomten, som ligger i närheten av den södra delen av den planerade strandpromenaden.

Inga uppgifter finns på anläggningar eller andra förhållanden i tillrinningsområdet som skulle föranleda att området för strandpromenaden skulle innehålla särskilda föroreningar att uppmärksamma vid arbetet. Om fyllnadsmassorna innehåller föroreningar och/eller tungmetaller kan det medföra negativ miljöpåverkan. Innan överskottsmassorna används för utfyllnad ska en bedömning och karakterisering utföras i samråd med tillsynsmyndigheten. Endast massor med ringa föroreningsrisk kommer att användas vid anläggandet av strandpromenaden. Omfattningen av föroreningen vid Kv. Tjärhovet är i dagsläget inte klarlagd. Anläggandet av strandpromenaden bedöms inte direkt beröras av tidigare utsläpp. Det finns dock alltid en risk i samband med arbete intill förorenade områden att spridning kan ha skett till omgivande marker. Vid påträffande av förorening ska anläggningsarbetena stoppas och eventuella åtgärder vidtas i samråd med tillsynsmyndigheten.

Den färdigställda strandpromenaden bedöms inte medföra någon ökad risk för negativ påverkan på markförhållanden.

Buller och luftkvalitet

I samband med anläggandet av strandpromenaden kommer viss störning i form av buller att uppstå. Buller definieras som ett oönskat ljud och upplevs olika för person till person, i olika miljöer och vid olika tidpunkter. I samband med anläggandet av strandpromenaden kommer arbetsmaskiner och transportfordon att alstra ljud som kan uppfattas störa. Avståndet till närliggande bebyggelse är relativt nära. Mellan bebyggelsen och arbetsområdet för strandpromenaden löper dock väg E12 som är relativt bulleralstrande. Anläggningsarbetena kommer att utföras under dagtid. Gällande riktlinjer för buller vid byggarbetsplats bedöms inte komma att överskridas. Den färdigställda strandpromenaden kommer inte att medföra någon ljudstörning.

Miljökontoret har utfört mätningar av luftkvaliteten i Lycksele samhälle sedan 1986. Mätningar har gjorts på kvävedioxid, partiklar, flyktiga organiska ämnen, sot och svaveldioxid. Mätningarna utförs för att kontrollera om miljökvalitetsnormerna för utomhusluft uppfylls i Lycksele. Resultat från mätningarna visar inga överskridanden av miljökvalitetsnormer för luft. Däremot överskrids miljömålet för bensen och bens(a)pyren. Den dominerande källan till bensen i tätorter är i många fall trafiken och i mindre samhällen vedeldning. Det utsläpp från förbränningsmotorer som uppstår i samband med anläggandet av strandpromenaden bedöms

dock som försumbart. Vid lossning av massor kan viss damning uppstå och vattenbegjutning för att dämpa damningen kan bli aktuellt vid behov.

Den färdigställda strandpromenaden kommer inte att medföra någon negativ påverkan på luftmiljön. Indirekt kan luftmiljön i Lycksele tätort i viss mån komma att förbättras till följd av ett utökat gång- och cykelvägnät

Naturmiljö

Umeälven som livsmiljö domineras av den kraftiga utbyggnaden av vattenkraft vilket bland annat försvårar överlevnad och fortplantning för många vandrande arter så som t.ex. öring. Naturvärdena i Umeälvens huvudfåra är relativt begränsad och öringpopulationen är nästan utslagen, även harren har drabbats hårt. Umeälven har dock ett flertal biflöden med mycket höga naturvärden, t.ex. Paubäcken som har ett av Västerbottens mest värdefulla bestånd av flodpärlmussla. Öring sätts årligen ut i Hällforsens och Betseles vattenmagasin och öring brukar kunna fångas varje år nedströms Bålforsens kraftverk. Mellan Hällforsens kraftverk och Prästhalmarna förekommer harr och under vårvintern pimplas ofta sik- och abborre på isen i centrala Lycksele.

I älvens grunda och mer utbredda delar finns fågelområden och det finns uppgifter om häckande gråhakar i området.

Vid anläggningsarbetet försvinner befintlig naturmiljö och vegetation i de delar av strandzon och vattenområdet som direkt tas i anspråk vid anläggandet av strandpromenaden. Genom tidigare reglering av älven och utfyllnad i samband med byggande av väg E12 är vattenområdet redan kraftigt modifierat. Inom verksamhetsområdet finns inga kända naturvärden av särskilt intresse. Påverkan på naturmiljön från anläggandet av strandpromenaden bedöms som liten även om det innebär störningar från ökad rörelse och mänsklig närvaro samt grumling. Med hänsyn till anläggningsarbetenas omfattning i förhållanden till den totala vattenvolymen samt användandet av siltskärmar/ länsar bedöms riskerna för påtaglig negativ påverkan till följd av grumling inte så stora.

Det är ett stort avstånd till områden med höga naturvärden och den planerade verksamheten innebär inte att några större markområden tas i anspråk. Verksamheten kommer även att pågå under en mycket begränsad tid. Konsekvenserna på naturmiljön i området bedöms därför sammantaget som små.

Kulturmiljö

Den mest fascinerande kulturmiljön i kommunen utgörs av Gammplatsen, ett unikt kulturhistoriskt område längs Umeälven. Gammplatsen utgör grunden till Lycksele stad och år 1607 byggdes där en kyrka som sedan kom att utgöra en mötesplats för

samer och nybyggare. "Latinskolan" (Skytteanska skolan) för blivande samiska präster och lärare gjorde att Lycksele fick en särställning bland de tidiga kyrkstäderna i Lappland. Sedan 1948 är Gammlplatsen ett hembygdsområde dit flertalet byggnader har flyttats från olika delar av Lycksele kommun och där firas än idag flera av våra traditionella högtider samt andra arrangemang så som marknader och kulturdagar.

Vid Gammlplatsen finns fornlämningar med ca 100 husgrunder och kåtatomter efter den bortflyttade kyrkstaden, en stenåldersboplats och ett urskogsreservat. Det finns även ett skogsmuseum, samiskt viste, kulturbotanisk trädgård, textilmuseum, jaktmuseum, bagarstuga m.m. Inga kända fornlämningar berörs direkt av den planerade strandpromenaden. Kulturmiljön i det intilliggande Gammlplatsområdet kommer att påverkas i viss mån i samband med att anläggningsarbetena utförs eftersom transporter till och från området kommer att angöra anläggningsområdet via infarten till Gammlplatsen. Den tillfälligt ökade transportmängden kan i viss mån komma att störa tillgängligheten till området. Anläggningstiden kommer om möjligt läggas till tidpunkt under hösten vilket ligger utanför högsäsongperioden för aktiviteter vid kulturområdet.

Den färdigställda strandpromenaden medför att tillgängligheten till kulturområdet ökar vilket är ett av syftet med anläggandet av den nya gång- och cykelvägen.

Övriga intressen och konsekvenser

Landskapsbild

Vid upprättande av gällande detaljplaner har landskapsbilden beaktats. Jämfört med tidigare ingrepp så som reglering och byggande av väg i strandzonen (E12) bedöms åtgärden ha en obetydlig påverkan på landskapsbilden.

Rekreation och friluftsliv

Vintertid är Umeälven en mycket attraktiv mötesplats för promenader, fiske, skidåkning, skoteråkning m.m. Älven plogas då från Grubbgatan och upp mot Norrmalm. En skoterled passerar strandpromenaden vid överfarten till Shell (Grubbgatan) och följer strandkanten på motsatta sidan Umeälven i förhållande till strandpromenaden.

I dagsläget finns ingen fungerande kommunikation mellan befintlig gång- och cykelväg och kulturområdet Gammlplatsen. Den planerade strandpromenaden bidrar till att förbättra allmänhetens tillgång till strandmiljön och Gammlplatsen samt förbättra förutsättningar för fiske och andra naturupplevelser inom tätorten. Befintliga skoterleder kommer inte att påverkas av strandpromenaden utan kan fortsatt ha i princip samma sträckning som i dagsläget. Konsekvenserna av den färdigställda

strandpromenaden är positiva för rekreation och friluftsliv i Lycksele tätort och strandpromenaden medför att tillgängligheten till Umeälven ökar.

Riksintressen

Under byggskedet kan väg E12 påverkas genom ökat antal transporter med material till och från anläggningsområdet. Påverkan bedöms som marginell och transportökningen bedöms inte påverka framkomligheten längs väg E12.

Det finns inga ytterligare riksintressen och/eller Natura 2000-områden som påverkas av den planerade strandpromenaden.

Närboende

Närmast bostadsbebyggelse är lokaliserad till andra sidan E12:an, ca 50 m från den planerade strandpromenaden. I samband med anläggningsarbeten uppkommer buller från arbetsfordon och transporter som kan påverka boende i området. Gällande riktvärden för buller bedöms dock inte överskridas.

Under byggskedet uppkommer dessutom en tillfällig ökning av trafik till och från anläggningsområdet. Trafikökningen bedöms som marginell i jämförelse med rådande trafiksituation längs väg E12. Innan anläggningsarbetena påbörjas kommer kommunen att annonsera via hemsidan och i lokalt annonsblad. Särskild information kan komma att ges till närboende. Arbeten kommer att ske under dagtid och under en mycket begränsad tid. Påverkan på närboende under byggfasen bedöms som liten. Den färdigställda strandpromenaden medför att tillgängligheten till älven ökar vilket bedöms som positivt för närboende.

Transporter

Anläggningsarbetet medför en tillfällig ökning av transporter med material som ansluter till strandpromenaden via Gammplatsen. I dagsläget trafikeras väg E12 dagligen av ca 2 000-4 000 fordon (ÅDT) varav ca 10 % tung trafik. Den tillfälliga trafikökningen till följd av anläggandet av strandpromenaden bedöms som liten. I samband med anläggningsarbetena bedöms inte trafiksäkerheten direkt påverkas. Inga hastighetsbegränsningar bedöms nödvändiga.

När strandpromenaden färdigställts förväntas den bidra till ökad gång- och cykeltrafik i tätorten och därigenom ha en positiv effekt i form av minskat flöde av lokal fordonstrafik i tätorten.

Uppföljning och övervakning

Vid etableringsfasen kommer krav ställas på entreprenören som att ha bra säkerhets- och tillbudsrutiner, kvalitets och miljöledningssystem liksom att tillhandahålla lagenliga maskiner (besiktigade). Vidare ska entreprenören kunna uppvisa gällande

försäkringar avseende trafik, ansvar och arbetsskydd. Maskiner som används ska använda vegetabilisk hydraulolja och förvaring av eventuella drivmedel ska ske på ett sätt som förhindrar spill och läckage. Vid risk för grumling eller kemikalieolyckor stoppas arbetet och åtgärder vidtas omgående.

Vid färdigställande kommer strandpromenaden att slutbesiktigas. Kommunen kommer sedan att utöva kontinuerlig tillsyn och underhåll. Ingen övrig kontroll anses nödvändig.

Trafiksäkerheten längs allmän väg kommer att säkerställas i samråd med Trafikverket samt genom information. Inga hastighetsbegränsningar bedöms nödvändiga.

INKOMNA YTTRANDEN

Miljö- och samhällsnämnden

Strandpromenaden stämmer väl överens med kommunala planer och strategier. Eventuella arbeten inom vattenskyddsområdet kan kräva medgivande från miljö- och samhällsnämnden och ansöks i så fall separat. Under förutsättning att erforderliga försiktighetsåtgärder vidtas bedöms åtgärden få en positiv effekt för tillgängligheten till vattennära rekreation i tätorten.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen tillstyrker Lycksele kommuns ansökan om att anlägga en gång- och cykelväg längs Umeälvens västra strand i centrala Lycksele. Länsstyrelsen är positiv till projektet då det ökar tillgängligheten till kultur- och naturområdet Gammplatsen och Umeälven. Det är också positivt att nätet för gång- och cykelvägar i staden förbättras.

Strandområdet är redan idag mycket påverkat till följd av vattenkraftutbyggnad och tidigare utläggning av fyllnadsmassor. Den negativa påverkan på miljön förväntas därför blir liten om kommunen följer sina försiktighetsmått, t.ex. att endast använda rena massor till utfyllnaden och att begränsa grumlingen.

Arbetstid och grumling

Kommunen har angett att arbetena, så långt det är möjligt, kommer att förläggas till hösten. Utöver detta har kommunen sagt att skyddsåtgärder mot grumling i form av siltskärmar/länsar kan komma att sättas ut. Detta är mycket vaga åtaganden från kommunens sida som behöver klarläggas.

Länsstyrelsen anser att grumlande arbeten ska undvikas under maj och juni månad för att inte skada vårlekande fisk som abborre och gädda. Om kommunen anser att

detta är ett för ingripande åtagande kan ett alternativ vara ett krav på att alltid använda siltskärmar vid grumlande arbeten under denna tidsperiod.

Länsstyrelsen anser också att kommunen måste klargöra vid vilka situationer de avser att använda sig av siltskärmar.

Risk förorenade massor

Marken kring den gamla kemptvätten vid Kv. Tjärhovet kan vara förorenad av perkloretylen. Eftersom arbetet med att anlägga GC-vägen i huvudsak inte innebär grävning i marken är risken för spridning av eventuella föroreningar liten. Ska det utföras några grävningsarbeten i anslutning till den gamla kemptvätten, t.ex. för att lösa dagvattenhanteringen, måste det ske i samråd med tillsynsmyndigheten. Perkloretylen är en färglös vätska med kloroformliknande lukt som kan vara svår att upptäcka vid schaktarbeten.

Kontrollprogram

Länsstyrelsen anser att kommunen ska ta fram ett kontrollprogram för arbetet under anläggningstiden. Kontrollprogrammet ska bl.a. innehålla uppgifter om hur utfyllnadsmassornas renhet ska fastställas och att bullernivåerna inte överskrids, när siltskärmar/länsar ska användas, beredskap för hantering av eventuella förorenade massor, vid vilka situationer tillsynsmyndigheten ska kontaktas etc. Länsstyrelsen anser att ett eventuellt tillstånd ska förenas med ett villkor att lämna in ett förslag på kontrollprogram till tillsynsmyndigheten senast två månader innan arbetet påbörjas.

Övriga synpunkter

- Kommunen har angett att de kommer att anlägga erosionsskydd på delar av utfyllnaden. Det saknas dock uppgifter om vilket material som kommer att användas. Länsstyrelsen anser att kommunen, beroende på val av erosionsskydd, ska överväga att täcka erosionsskyddet med ett naturligt material, t.ex. sten som inte är krossad eller sprängd.
- Länsstyrelsen anser att kommunen, i den mån det är möjligt, ska försöka etablera växtlighet på utfyllnaden. Detta är positivt ur både miljösynpunkt och för upplevelsevärdet.

KOMMUNENS BEMÖTANDE

Kommunen har lämnat följande genmäle på yttrandena samt följande svar på vissa frågor från mark- och miljödomstolen.

Angående arbeten inom vattenskyddsområdet

Lycksele kommun kommer att meddela nämnden om arbeten inom vattenskyddsområdet kommer att bli aktuellt.

Angående arbetstid

Kommunen kommer att i den mån det är möjligt undvika arbeten under maj och juni månad och i stället förlägga arbetena i vatten till hösten. Om arbete krävs under maj och juni kommer siltskärmar att användas.

Angående grumling

Den grumling som eventuellt kan uppstå härrör från det finmaterial som kan följa med sprängstenarna. Om mängden finmaterial förekommer i sådana mängder att det bedöms kunna påverka Umeälven negativt kommer siltskärmar att användas. Detta kommer att klargöras då massorna tas upp och innan anläggandet vid strandpromenaden. Bedömning av massor och behov av siltskärm sker i samråd med tillsynsmyndigheten. Krav på grumlingsförebyggande åtgärder kommer att regleras vid upphandlingen av entreprenör.

Angående tidigare förorening vid Tjärhovet

Om grävningsarbeten kommer att ske i anslutning till den gamla kemptvätten, t.ex. för att lösa dagvattenhanteringen, kommer detta att ske i samråd med tillsynsmyndigheten.

Angående kontrollprogram

Ett kontrollprogram kommer att upprättas innan anläggningsarbetet startar. Kontrollprogrammet ska innehålla uppgifter om hur utfyllnadsmassornas renhet ska fastställas och att bullernivåerna inte överskrids, när siltskärmar/länsar ska användas, beredskap för hantering av eventuella förorenade massor, vid vilka situationer tillsynsmyndigheten ska kontaktas etc. Kontrollprogrammet ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast två månader innan arbetet påbörjas.

Angående erosionsskydd

Beroende på val av erosionsskydd kommer kommunen att överväga att täcka det med ett naturligt material, t.ex. sten som inte är krossad eller sprängd.

Angående växtlighet på utfyllnaden

Kommunen kommer att så långt som möjligt etablera växtlighet på utfyllnaden.

Utfyllnadsmassornas renhet

De överskottsmassor som kommer att användas kommer i huvudsak att utgöras av sprängsten från kraftdammar som byggs om längs Umeälven. De massor som används ska vara inerta, enligt definition i förordningen (2001:512) om deponering av avfall och förordningen (2013:319) om utvinningsavfall. Klassificering av massorna kommer att utkrävas av avfallslämnaren. Godkännande av massorna sker via anmälan till kommunens nämnd för miljö- och hälsoskydd.

Skyddsåtgärder vid kemikalieolyckor och/eller grumling

De kemikalieolyckor som bedömts som möjliga i samband med anläggningsarbetet omfattar eventuella läckage av hydrauloljor och/eller drivmedel från arbetsmaskiner. Kommunens inriktning är att i första hand förebygga olyckor. Vid upphandling av arbetet kommer krav att ställas på entreprenörens maskinpark med avseende på miljöprestanda och standard, vilket bedöms minska risken. Om olyckan är framme ska spridningen av förorening begränsas. Samtliga entreprenadmaskiner ska vara utrustade med saneringsmedel, t.ex. Absol, vilket omedelbart ska användas vid ett eventuellt oljespill. Bortgrävning av förorenade massor ska ske så snart som möjligt. Om större spill skulle uppstå med risk för spridning till Umeälven kan spridningen i vattendraget begränsas genom att oljeföroreningen fångas in med hjälp av länsar som placeras på vattenytan. Beredskapsplan för större spill ska tas fram inom ramen för entreprenaden.

Angående risken för spridning av kräftpest

I samband med anläggandet av strandpromenaden finns två möjliga spridningsvägar för kräftpest; via överskottsmassor och via maskiner och verktyg.

Överskottsmassorna för byggandet av strandpromenaden kommer mest troligt att tas från Hällforsen, Betselse och Bålforsens kraftdammar i Lycksele kommun. Det finns inga kända fall av kräftpest inom dessa områden och det föreligger därför ingen risk för spridning via överskottsmassorna. Om massor tas från annat område kommer det enbart ske från vatten som är fria från kräftpest.

Krav kommer att ställas på entreprenören vid upphandling för att förhindra spridning av kräftpest via maskiner och verktyg. Alla maskiner och verktyg som har varit i vatten kända för kräftpest kommer att desinficeras genom torrläggning i flera dygn innan användandet, alternativt genom annan godkänd metod.

DOMSKÄL

Rådighet och miljökonsekvensbeskrivning

För att få bedriva vattenverksamhet ska verksamhetsutövaren enligt 2 kap. 1 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet ha rådighet över vattnet inom det område där verksamheten ska bedrivas. Den aktuella gång- och cykelvägen kommer att anläggas i vattenområde inom fastigheterna Lycksele 10:5 och 12:1. En förutsättning för att tillstånd ska kunna lämnas är följaktligen att kommunen har rådighet över aktuellt vattenområde inom båda dessa fastigheter.

Fastigheten Lycksele 10:5 ägs av kommunen. Kommunen råder därmed över det vatten som finns inom den fastigheten. Fastigheten Lycksele 12:1 ägs av E.ON Vattenkraft Sverige AB (556026-3120). Kommunen har gett in ett i januari 2015 ingånget servitutsavtal mellan kommunen och E.ON Vattenkraft Sverige AB. Kommunen har i servitutsavtalet medgetts rätt att anlägga och för all framtid bibehålla, underhålla och förnya en gång- och cykelväg på fastigheten Lycksele 12:1. Gång- och cykelvägens sträckning framgår av två kartor som har bilagts avtalet och överensstämmer den sträckning som har angetts i kommunens tillståndsansökan i detta mål. Genom servitutsavtalet har kommunen erforderlig rådighet över aktuellt vattenområde inom fastigheten Lycksele 12:1.

En miljökonsekvensbeskrivning har lämnats in i målet. Mark- och miljödomstolen bedömer att den uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken och att den därmed ska godkännas.

Tillstånd

Enligt 11 kap. 6 § miljöbalken får vattenverksamhet bedrivas endast om dess fördelar från allmän och enskild synpunkt överväger kostnaderna samt skadorna och olägenheterna av den.

Utifrån de uppgifter som har lämnats i målet bedömer mark- och miljödomstolen att hela den aktuella gång- och cykelvägen kommer att ligga i vattenområde, dvs. i ett område som täcks av vatten vid högsta förutsebara vattenstånd. Eftersom det inte är

uppenbart att varken allmänna eller enskilda intressen skadas genom vattenverksamhetens inverkan på vattenförhållandena krävs tillstånd för anläggandet av gång- och cykelvägen.

Såväl länsstyrelsen som miljö- och samhällsnämnden har tillstyrkt ansökan. Länsstyrelsen har anfört att projektet ökar tillgängligheten till kultur- och naturområdet Gammplatsen och Umeälven samt att även gång- och cykelnätet i staden förbättras. Nämnden har anfört att strandpromenaden stämmer väl överens med kommunala planer och strategier. Verksamheten ligger i linje med de detalj- och översiktsplaner som gäller för området. Det aktuella området ligger inte i någon direkt närhet till något naturskyddsområde och det har inte framkommit att den ansökta verksamheten kommer att beröra några skyddsvärda arter eller på annat sätt äventyra naturskyddvärden eller riksintressen. Strandpromenaden kommer när anläggningsarbetet är klart att bidra till en positiv påverkan på både hälsa och miljön.

Mark- och miljödomstolen bedömer sammantaget att fördelarna med vattenverksamheten från allmän och enskild synpunkt överväger kostnaderna samt skadorna och olägenheterna skadorna av den. Med hänsyn härtill och eftersom domstolen anser att kommunen har visat att hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken uppfylls, finner domstolen att tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken till den ansökta vattenverksamheten kan lämnas. Tillståndet ska förenas med de villkor som anges nedan.

Eftersom kommunen har återkallat yrkandet om tillstånd att anlägga en holme i Umeälven omfattar det tillstånd till vattenverksamhet som nu lämnas inte anläggande av en holme i älven.

Villkor

Allmänt villkor

Ett s.k. allmänt villkor bör föreskrivas för verksamheten.

Skyddsåtgärder i vatten

Grumling uppkommer ofrånkomligt när det handlar om arbete med massor i och vid vatten. Genom föreslaget villkor avseende hur arbete som kan generera grumling får bedrivas, liksom att spillberedskap ska finnas och miljöklassade kemikalier användas vid arbete i vatten, kommer omgivningspåverkan under byggnationstiden att bli begränsad. Det ska också för verksamheten föreskrivas ett villkor i syfte att förhindra spridning av kräftpest.

Kontrollprogram

Ett villkor om att kontrollprogram ska upprättas och ges in till tillsynsmyndigheten innan arbetena påbörjas bör föreskrivas.

Förorenad mark

Det har framkommit att marken kring den gamla kemtvätten vid kvarteret Tjärhovet kan vara förorenad och det är inte fullt utrett var föroreningar kan förekomma. Mark- och miljödomstolen bedömer i likhet med länsstyrelsen att det är lämpligt med ett villkor om att det ska samrådas med tillsynsmyndigheten innan några eventuella grävningsarbeten kommer tillstånd där.

Erosionsskydd

Länsstyrelsen anser att kommunen, beroende på val av erosionsskydd, ska överväga att täcka erosionsskyddet med ett naturligt material, t.ex. sten som inte är krossad eller sprängd. Kommunen har förklarat att den kommer att överväga att detta.

Domstolen konstaterar att varken länsstyrelsen eller kommunen har angett någon direkt anledning till varför täckning av erosionsskydd med ett mer naturligt material skulle vara aktuellt på just strandpromenaden. Då inga särskilda naturvärden har

uppmärksammas på den aktuella sträckan i älven förmodar domstolen att täckningens syfte mer skulle vara av estetisk karaktär. Domstolen uppfattar dock att kommunen har åtagit sig att utföra täckning med naturligt material så långt det är möjligt. Detta åtagande omfattas att det s.k. allmänna villkoret som nu meddelas och domstolen finner inte skäl att reglerat detta i ett särskilt villkor.

Växtlighet på utfyllnad

Länsstyrelsen anser att kommunen, i den mån det är möjligt, ska försöka etablera växtlighet på utfyllnaden då detta är positivt ur både miljösynpunkt och för upplevelsevärdet. Kommunen har, som domstolen uppfattat det, åtagit sig att så långt som möjligt etablera växtlighet på utfyllnaden. Domstolen bedömer att, förutom positiva effekter av miljömässiga och upplevelsemässiga skäl, ett växttäckte kan förhindra erosion, särskilt om underliggande materialet skulle vara av mer naturligt och då ibland finkorning material. Även detta åtagande som kommunen har gjort omfattas av det allmänna villkoret. Domstolen finner inte skäl att meddela ett särskilt villkor om detta.

Delegation

Mark- och miljödomstolen finner skäl att med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken överlåta åt tillsynsmyndigheten att meddela de ytterligare villkor som kan behövs i fråga om skyddsåtgärder för att minimera grumling i vatten.

Arbetstid

Kommunen har, som den slutligen bestämt sin talan, yrkat på en arbetstid om tio år. Tiden framstår som något lång. Kommunen har dock i sin ansökan angett att beräknad arbetstid för arbetena i vattenområdet är ca 3–4 månader samt att arbetena kan komma att utföras etappvis under två efterföljande år. Den långa arbetstiden torde ha sin orsak i att kommunen behöver tid för att säkra tillgång till lämpliga fyllnadsmassor. Mark- och miljödomstolen utgår från att arbeten som medför grumling i vattnet inte kommer att ske under tio års tid, utan begränsas till endast några sängsöngar. Den begärda arbetstiden kan mot den bakgrunden godtas.

Oförutsedda skador

Kommunen har, som den slutligen bestämt sin talan, föreslagit att tiden för framställande av anspråk på ersättning för oförutsedda skador bestäms till fem år från arbetstidens utgång. Även denna tid kan godtas.

Prövningsavgift

Mark- och miljödomstolen finner inte skäl att ändra vad som genom beslut den 21 augusti 2014 bestämts om prövningsavgift i målet.

Rättegångskostnader

Länsstyrelsen har yrkat ersättning för rättegångskostnader i målet med 3 200 kr, avseende fyra timmars arbete à 800 kr. Länsstyrelsen har i samband med framställande av sitt yrkande närmare angett hur den önskar att ersättningen ska erläggas.

I ansökningsmål om vattenverksamhet ska sökanden svara för motparternas kostnader vid mark- och miljödomstol. De undantagsfall som finns angivna i 25 kap. 2 § miljöbalken är inte aktuella i förevarande fall. Kommunen ska följaktligen ersätta länsstyrelsen för dess rättegångskostnader. Det yrkade beloppet framstår som skäligt. På beloppet ska löpa ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från dagen för denna dom till dess betalning sker.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 425)

Överklagande senast den 27 april 2016.

Kristina Johnsson

Camilla Wolf-Watz

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Kristina Johnsson och tekniska rådet Camilla Wolf-Watz.

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR - DOM I MÅL DÄR MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN ÄR FÖRSTA INSTANS

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen.** Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen och det måste ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Mark- och miljööverdomstolen lämnar **prövningstillstånd**. Det görs om:

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om:

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn samt datum för domen och målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende mark- och miljödomstolens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Har en omständighet eller ett bevis som åberopas i Mark- och miljööverdomstolen inte lagts fram tidigare, ska klaganden förklara anledningen till omständigheten eller beviset inte åberopats i mark- och miljödomstolen. **Skriftliga bevis** som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att motparten ska infinna sig personligen vid huvudförhandling i Mark- och miljööverdomstolen.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud.

Om ni tidigare informerats om att **förenklad delgivning** kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.